

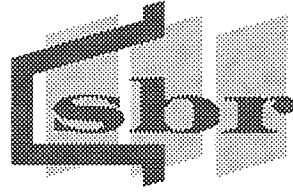

stichting **b**ouw **r**esearch

Terminologie van de voorbereiding en de kwaliteit in de bouw

194

rapporteurs:
ir. P. Erasmus
drs. A. J. Vervoorn
TU Eindhoven

stichting **b**ouw **r**esearch

Terminologie van de voorbereiding en de kwaliteit in de bouw

Rotterdam, 1989

194

De stichting stelt zich ten doel:

- a. in de bouwnijverheid produktiviteit en kwaliteit te verhogen, en de continuïteit in de werkgelegenheid te bevorderen;
- b. de kennis op het terrein van de bouwnijverheid te vergroten en te verspreiden naar en binnen alle organisaties waarmede de stichting een relatie onderhoudt;
- c. voorts al hetgeen dat met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

De stichting en degenen die aan deze publikatie hebben medegewerkt, hebben een zo groot mogelijke zorgvuldigheid betracht bij het verwerken – volgens de huidige stand van wetenschap en techniek – van de in deze publikatie vervatte gegevens. Nochtans moet de mogelijkheid dat zich toch onjuistheden in deze publikatie zouden bevinden niet worden uitgesloten. Degene die van deze publikatie gebruik maakt, aanvaardt daarvoor het risico. De stichting sluit, mede ten behoeve van degenen die aan deze publikatie hebben meegewerkt, iedere aansprakelijkheid uit voor schade die mocht voortvloeien uit het gebruik van informatie in deze publikatie.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Stichting Bouwresearch.

No part of this book may be reproduced in any form by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the Stichting Bouwresearch.

Inhoud

Woord vooraf	5
Samenvatting	7
Summary	11
Gebruikte literatuur	13
Schematisch overzicht van de indeling	14
Termen en definities: Ontwerp	16
Realisatie	47
Beheer	106
Alfabetische index	117

WOORD VOORAF

In 1977 verscheen als SBR-rapport de publikatie 'Organisatie-terminologie Bouwproces', met als ondertitel 'Een bijdrage tot eenheid in woordgebruik'.

Deze publikatie was een eerste poging om eenheid te scheppen in het woordgebruik bij een belangrijk facet van het bouwproces, namelijk de bouwvoorbereiding.

Op systematische wijze zijn toen ca. 190 termen verzameld, geordend en gedefinieerd.

Hieraan lag mede de bedoeling ten grondslag dat deze systematiek zou worden gebruikt om alle bouwkundige vaktermen vast te leggen.

De communicatie in de bouwwereld zou hiermee ten zeerste gediend zijn, en vele nodeloze misverstanden in bedrijven en instellingen zouden daarmee voorkomen kunnen worden.

Intussen is deze publikatie met name binnen het onderwijs veel gebruikt, en uitverkocht geraakt. Dringend ontstond aldus de behoefte aan een nieuwe uitgave, die:

- a) een grotere woordenschat zou omvatten, en
- b) wat methode betreft zou aansluiten bij SBR-publikatie nr. 143 'Basistermen bouwmetrologie'.

In april 1987 verleende Stichting Bouwresearch opdracht tot het uitwerken van een nieuwe versie van bovengenoemde publikatie.

De bedoeling was te komen tot een verdubbeling van termen, waarbij met name het aspect kwaliteit zou worden meegenomen. Enerzijds is getracht zoveel mogelijk van het oude te behouden, anderzijds was het onvermijdelijk dat een aantal termen als ongewenst, respectievelijk als verouderd, geschrapt moest worden.

Tevens zijn tal van definities herzien of door nieuwe vervangen.

De nieuwe termen in dit rapport zijn toegevoegd op grond van wensen van gebruikers, en literatuuronderzoek in het betreffende vakgebied.

Opgemerkt moet worden dat de terminologie in de bouw door de technologische evolutie voortdurende aandacht verdient en een permanente commissie als postbus wenselijk is.

Een woord van dank is op zijn plaats aan de commissieleden, deskundigen op het gebied van de bedrijfskunde en uitvoeringstechniek en aan de rapporteurs, terminologen van professie.

De samenstelling van de commissie is als volgt:

C.P. Verschuren voorzitter	Stichting Arbeidstechnisch Onderzoek Bouwnijverheid, Ede
drs. L.M. Baltesen coördinator	Stichting Bouwresearch Rotterdam
ing. A.J.M. Blankers	Sittard
ir. P. Erasmus rapporteur	Technische Universiteit Eindhoven
ing. K.J.E.J. Gommers	Rotterdam
ir. J.H.J. Jager	Stichting Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water-, en Wegenbouw en de Verkeerstechniek (C.R.O.W.), Ede
drs. A.J. Vervoorn rapporteur	Technische Universiteit Eindhoven
J.D. de Wit	W.T.C.B., Brussel

C.P. Verschuren
voorzitter.

Samenvatting

Taal is in de menselijke communicatie het belangrijkste instrument voor het uitwisselen van vakkennis. Voor het maken van goede afspraken is het absoluut noodzakelijk dat de gebruikte termen voor iedereen dezelfde inhoud hebben. Slechte en onduidelijke termen zullen tot misverstanden leiden, die op hun beurt weer leiden tot fouten, tijdverlies, enz., en dus geld kosten. Zo is in de Noordzee enige jaren geleden een groot ongeluk met een platform gebeurd, waarbij vermoedelijk een verkeerde vertaling, of begrip van vaktermen, mede een rol heeft gespeeld in de fatale afloop.

Snelle technologische ontwikkelingen op bouwkundig terrein, de verveelvoudiging van methoden en technieken, van innovaties en uitvindingen leiden tot een steeds toenemende behoefte aan termen die aan deze nieuwe realiteit uitdrukking kunnen geven. Een eerste vereiste hiervoor is de vervaardiging van een terminologisch systeem, dat de vakkennis ordent op grond van onderlinge relaties.

Het nut van het ordenen van de termen binnen het vakgebied van de bouwkunde zal vooral duidelijk zijn voor diegenen, die in de ontwerpfase actief zijn, omdat in die fase vaak weinig tijd voor nadenken beschikbaar is en bewust gekozen moet worden uit alternatieven die allemaal nog open staan. Duidelijke termen en definities zijn daarbij onontbeerlijk. Degenen, die later bij realisatie, onderhoud en beheer werkzaam zijn, zullen daarvan de vruchten kunnen plukken.

Slechts wanneer terminologie voorzien wordt van begrijpelijke definities, heeft zij pas echt praktische bruikbaarheid. Het is immers de combinatie van de (juiste) term en het daarmee aangeduide begrip, die voor de gewenste communicatie tussen vakgenoten kan zorgen.

Vanuit de praktijk wordt daarom steeds meer aangedrongen op het vastleggen en definiëren van vaktermen.

De hand over hand toenemende toepassing van de computer tenslotte, vereist een volstrekt eenduidige terminologie: de computer is immers een apparaat en niet in staat nuances in definiëring of gebruik van termen te onderscheiden.

Bij de uitwerking stuit men onmiddellijk op de omvang van het vakgebied bouwkunde. Het is onmogelijk om in één keer de vele duizenden gebruikte termen te behandelen. Uit praktische overwegingen lijkt een beperking tot deelgebieden met een hanteerbare omvang, d.w.z. bij voorkeur niet meer dan ca. 500 termen, het beste. In dit geval is daartoe gekozen 'de voorbereiding en de kwaliteit in de bouw', hetgeen ons inziens beter dan de titel van de eerdere uitgave, "Organisatie-terminologie Bouwproces", de inhoud van het behandelde weergeeft.

Men zou eindeloos kunnen twisten over de grenzen van het gekozen gebied en over de vraag welke termen daartoe wel of niet behoren.

Vele termen worden immers tijdens alle fasen van het bouwen gebruikt, soms in verschillende betekenis. Wij menen dat het niet zinvol is om zich in deze grensconflicten te storten, mits er maar een garantie bestaat dat overlappingen vermeden worden. Die garantie ligt besloten in de gekozen methode van ordening en definiëring, omdat deze voor alle deelgebieden van de bouwkunde van toepassing is, en dat bij uiteindelijke optelling van de behandelde delen vanzelf het totale gebied bedekt is.

Bij de ordening, die in figuur 1 is weergegeven, gaan we uit van de bouwkunde als een doelgericht proces.

Proces wil zeggen: een in de tijd voortschrijdend geheel van activiteiten dat in drie fasen valt te onderscheiden: ontwerp, realisatie en beheer.

Doelgericht wil zeggen dat mensen (1) met hulpmiddelen (2) handelingen (3) verrichten die tot resultaten (4) moeten leiden. Zonder uitzondering zijn alle termen in de matrix, die gevormd wordt door de drie tijdfasen en de vier categorieën, onder te brengen. Ook het toevoegen van eventueel ontbrekende termen of nieuw opgekomen termen is steeds mogelijk.